

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33536
Nom: Hàbitat, territori i medi ambient
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau Treball Social	Hàbitat, Territori i Mediambient	OPTATIVA

COORDINACIÓ

BELDA MIQUEL SERGIO

RESUM

El recorregut temàtic de l'assignatura procura el coneixement de conceptes i processos per:

- Despertar consciència mediambiental i responsabilitat humana i social en la conservació o deterioració de l'hàbitat; despertar interès pel coneixement dels processos que desemboquen en la configuració social de l'hàbitat en l'espai urbà i dels fenòmens d'integració -segregació que es produeixen com a conseqüència de l'apropiació de l'espai urbà o de la dificultat d'exercir-la.
- Realitzar una aproximació al tema de l'habitatge, en particular les estratègies dels sectors populars enfront d'aquesta necessitat/dret.
- Realitzar una aproximació als principals problemes contemporanis en matèria de medi ambient, hàbitat, territori i habitatge, a les seues causes i als seus efectes. També, apropar-se als abordatges, dominants i alternatius.
- Acostar-se a les possibilitats d'intervenció des del treball social - en equip amb altres disciplines - a les situacions de risc, dificultat, conflicte o discriminació que es deriven de les modalitats d'ocupació del territori i adequació de l'ambient en la conformació de l'hàbitat. Acostar-se específicament al rol del treball social front a les problemàtiques contemporànies abordades.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1311 - Grau Treball Social

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Aplicar els mètodes i models de Treball Social en la interacció amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats promovent el desenvolupament i la millora en les condicions de vida, i realitzant el seguiment i valoració dels canvis dirigits a aconseguir la seua autonomia i la finalització de la intervenció.

Aplicar estratègies per a la identificació, intervenció i avaluació en treball social davant de comportaments, contextos i circumstàncies que configuren situacions de risc per a les persones, grups i comunitats.

Aplicar les actituds i habilitats necessàries per a integrar la perspectiva de gènere a la pràctica professional.

Aplicar tècniques i mètodes d'intervenció en igualtat i benestar social.

Conèixer el disseny, la implementació i l'avaluació de projectes d'intervenció social.

Conèixer els mètodes i models de treball social per a intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les necessitats i circumstàncies que tinguen.

Conèixer les realitats específiques, necessitats i recursos especialitzats en l'àmbit de la igualtat i el benestar social, amb èmfasi en la intervenció social amb dones, medi ambient, la promoció de la sostenibilitat, l'accés a l'habitatge, serveis socials i polítiques inclusives.

Contribuir a la preparació de reunions i participar en la presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.

Contribuir a la promoció del creixement, desenvolupament i autonomia de les persones, i enfortir les habilitats de relació interpersonal i grupals a partir de les metodologies vinculades al treball social.

Contribuir al desenvolupament de xarxes de suport a les quals les persones poden accedir per a fer front a les seues necessitats i enfortir els resultats planificats.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Definir propostes de resolució davant situacions de risc prèvia identificació i valoració de la naturalesa d'aquest.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar projectes d'intervenció i investigació en treball social per al foment de la igualtat d'oportunitats i el benestar social de tots els col·lectius.

Formular el disseny, desenvolupament i avaluació dels plans d'intervenció amb persones i amb professionals negociant el subministrament de serveis que han de ser emprats i revisant l'eficàcia dels plans d'intervenció amb les persones implicades a fi d'adaptar-los a les necessitats i circumstàncies canviants

Identificar les metodologies d'intervenció en treball social per a la interacció, acompanyament i resolució de necessitats i situacions-problema amb persones, famílies, grups i comunitats.

Identificar situacions de risc pròpies de l'exercici professional a través de la planificació, revisió i seguiment d'accions orientades a això.

Interpretar la informació que proporciona la pràctica professional com a suport per a revisar i millorar les estratègies d'intervenció en situacions socials emergents.

Reforçar les capacitats de les persones, famílies, grups i comunitats perquè siguin agents de transformació en les situacions en què viuen.

Resoldre situacions de crisi valorant la urgència de les situacions; planificar i desenvolupar accions per a afrontar-les i revisar-ne els resultats.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Utilitzar la mediació com estratègia d'intervenció destinada a la resolució alternativa de conflictes, en les circumstàncies que ho requerisquen.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Configuració social de l'hàbitat

1.1. Elements i processos que intervenen en la configuració social de l'hàbitat.

1.2. Apropiació de l'espai i qualitat de vida.

1.3. Fenòmens d'integració – segregació en relació amb l'ocupació del territori i de la producció de ciutat. Despoblació, gentrificació, desplaçament.

1.4. Adaptació i estratègies en els usos de l'espai i per la lluita contra la crisi climàtica. Influència en la degradació ambiental i en la qualitat de vida.

1.5 Medi ambient i desenvolupament sostenible. La crisi ambiental i de sostenibilitat global.

2. L'hàbitat dels sectors populars

- 2.1. L'hàbitat dels sectors populars. Problemes, polítiques i pràctiques en relació a l'habitatge.
- 2.2. El comportament dels subjectes en el fenomen d'habitar.
- 2.3. Cap a un enfocament integrat en la qüestió de l'hàbitat i l'habitatge.
- 2.4. La qüestió ambiental/residencial com a unitat d'intervenció de treball social.
- 2.5. Recomanacions internacionals en matèria de medi ambient, planejament i habitatge. Marc internacional i Agenda 2030.
- 2.6. Polítiques mediambientals i de desenvolupament sostenible a Espanya.

3. Hábitat, medio ambiente y Trabajo Social

- 3.1. El treball social en l'àmbit del desenvolupament i la gestió local: espai urbà / espai rural.
- 3.2. Propostes metodològiques adaptades a la dimensió territorial local.
- 3.3. Importància del treball social en plans d'urbanització, de rehabilitació, de millora de l'entorn urbà i rural en la planificació estratègica.
- 3.4. La participació del treball social en l'avaluació d'impacte sociambiental i habitacional.
- 3.5 El treball social front a les problemàtiques contemporànies de l'habitat: de la pobresa energètica als desnonaments.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	67,50
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

- Lliçó magistral participativa.
- Activitats de caràcter expositiu: exposicions teòriques, seminaris i presentació de treballs.
- Activitats pràctiques: *role-playing*, resolució de casos, aplicacions informàtiques i tallers.
- Debats i discussions participatives.

- Treball col·laboratiu i treball en equip de l'estudiantat.
- Tutories individuals, grupals i/o virtuals.

AVALUACIÓ

PRIMERA CONVOCATÒRIA

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant els sistemes d'avaluació següents:

A) Avaluació de supòsits pràctics, projectes o treballs acadèmics (40%)

B) Avaluació contínua del treball realitzat per l'estudiantat al llarg del curs i/o de l'assistència i/o la participació en les sessions presencials a l'aula, en les tutories i/o en les activitats complementàries (30%)

C) Examen (30%)

Per a superar l'assignatura serà necessari realitzar i aprovar tant l'avaluació de supòsits pràctics, projectes o treballs acadèmics com l'examen.

SEGONA CONVOCATÒRIA

Si en la primera convocatòria no se supera l'avaluació de supòsits pràctics, projectes o treballs acadèmics, aquesta es podrà recuperar en la segona convocatòria mitjançant el lliurament dels treballs millorats i/o d'aquells que no s'hagen entregat. En el cas dels treballs no presentats en la primera convocatòria, aquests s'hauran de realitzar individualment.

L'avaluació contínua del treball desenvolupat per l'estudiantat al llarg del curs i/o l'assistència i/o la participació en les sessions presencials a l'aula, en les tutories i/o en les activitats complementàries no serà recuperable, ja que correspon a activitats realitzades a l'aula o directament vinculades al desenvolupament de les sessions docents.

Us recordem que:

El plagi és «l'acció deshonest de copiar substancialment obres alienes i presentar-les com a pròpies» (Reducindo et al., 2017, p. 300). Així mateix, el ciberplagi «es produeix quan es presenta un treball com a resultat d'un treball personal quan, en realitat, consisteix en informació copiada parcialment o totalment d'un altre autor sense cap mena de reconeixement ni referència bibliogràfica. Normalment es dona amb textos [...] en línia» (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en aquestes pràctiques implica fer un ús responsable i ètic de la informació utilitzada en els treballs acadèmics. Les Normes APA (7a edició) constitueixen l'instrument imprescindible per a garantir

l'honestat acadèmica, tal com s'indica en els treballs d'avaluació contínua que presentareu al llarg del quadrimestre.

BIBLIOGRAFIA

Arellano Escudero, N. (2017): Intervención socioambiental: Intersecciones del trabajo social y la institucionalidad ambiental. Revista de Trabajo Social, 91, 3-11.

Curtit, G. (2003). Ciudad, gestión local y nuevos desafíos ambientales. Reflexiones en torno a las políticas neoliberales y sus efectos sobre nuestros territorios. Espacio Editorial. - Escrivà, A. (2018). Aún no es tarde: claves para entender y frenar el cambio climático. Universitat de València.

Dominelli, L. (2012). Green social work: From environmental crises to environmental justice. Cambridge: Polity.

Fuertes Cervantes, M^a. L. (Coord.) (2001). Hábitat y convivencia. Revista de Servicios Sociales y Política Social, 56. Cjo. Gral. De Colegios de AA.SS. y DTS.

Harvey, D. (1973). Urbanismo y desigualdad social. Siglo XXI. - Jacobs, J. (2020). Muerte y vida de las grandes ciudades. Capitán Swing Libros. - Latorre, A. L. (2013). Escenarios y perspectivas de Trabajo Social en Ambiente. Trabajo Social 15, 219-233.

Palomera, J. (2025). El secuestro de la vivienda. Península

Peris, E i videohackers: A Tornallom documental <https://www.youtube.com/watch?v=rPC5D9msKGo>

VV.AA (2004): Arxius de Ciències Socials nº 10. València. Facultat de Ciències Socials. Universitat de València. Edit. Afers.

CORRALIZA, J.A. (1987): Ciudad y calidad de vida. Documentación Social nº 67. Cáritas Española. Madrid.

VV.AA (2000): Ciudades habitables y solidarias. Documentación Social nº 119. Cáritas Española. Madrid.

GARCÍA G., S. (2007) Representaciones barriales de la inseguridad. En Inserción Laboral. Revista de Servicios sociales y Política social. Nº 77. Madrid.

GRANA, Roberto (2000) Ambiente, ciencia y valores. Buenos Aires. Espacio Editorial.

LATOUCHE, S. (2009) Petit tractat del decreixement seré. Valencia. Tres i quatre. Institut del Territori.

MARTÍNEZ A., J. (1992) Ecología y pobreza. Valencia, Bancaixa

MARTÍNEZ A., J. (2005) El ecologismo de los pobres. Barcelona. Icaria

MIQUEL, C (2013): Mataren el verd. Ed 96

PULEO, A (2011): Ecofeminismo para otro mundo posible. Colección Feminismos

RODRIGUEZ, M. Carla (2009) Autogestión, políticas del hábitat y transformación social. Buenos Aires. Espacio Editorial.

SHIVA, V (2006): Manifiesto por una democràcia de la tierra. Barcelona. Paidós.

Millán-Franco, M. (2020). Trabajo social medioambiental y desarrollo sostenible: la intervención socioambiental. Presentado en el V Congreso Virtual Internacional Desarrollo Económico, Social y Empresarial en Iberoamérica. Junio 2020.

Neches, L. M., y Suárez, J. R. (2021). Trabajo Social Comunitario en materia de vivienda: redefinición y desafíos a partir de un estudio de caso. Cuadernos de Trabajo Social, 34(1), 211.

Ramírez, A. P. Q. (2019). El Trabajo Social y la dimensión ambiental. Trabajo social global-Global Social Work: Revista de investigaciones en intervención social, 9(17), 65-88.

Rodríguez, R. y Espinoza M. (2017) De la especulación al derecho a la vivienda. Más allá de las contradicciones del modelo inmobiliario español. Traficantes de Sueños.

United Nations (2021). #Housing2030. Effective policies for affordable housing in the UNECE región. United Nations Publications

Zappino de Molina, G. y Buthet, C. (2005). La inclusión social y hábitat popular: la participación en la gestión del hábitat. Espacio Editorial.

Reducindo, I., Rivera, L. R., Rivera, J., Olvera, M.A. (2017) Integración de plataforma LMS y algoritmo de código abierto para detección y prevención de plagio en Educación Superior. Revista General de Información y Documentación 27(2), 299-315. <https://doi.org/10.5209/RGID.58205>

Sarriá, J. F. y De Francisco, J. C. (2018). Ciberplagio académico: un tema de importancia. Lite ¡A tu alcance!, 68, 4-12. <https://es.calameo.com/read/00557874303bfa3c48182>